

Alt í land

Lýsa møguleikar praktiskar og fíggarligar sæð frá FMP

24. Februar, Eirikur á Húsamørk, stjóri

Hvít-ravnurin

- Seinasti skotin í Nólsoy í 1902
- Latin til danska natur-museum
- Væl betaltur veiðumaður
- Fá pening burturúr øllum
- Men ikki oyða tilfeingið burtur

Størsta høvda turkarí í Verðini

- P/F Faroe Marine Products (FMP) varð stovnað í 2001, við endamálinum at alt á fiski í Føroyum skal brúkast til mannaføði.
- Síðani FMP byrjaði sítt virksemi á Hagaleiti hevur virkið tikið móti góðum 200 túsund tonsum av rávøru við einum virði á 345 mill kr.
- Hetta var fyrr ein trupulleiki hjá virkjunum at sleppa av við, sum síðani er blivin ein inntøkukelda ístaðin.
- Hesi 200 túsund tonsini hava vit útflutt til eitt virði á 1,15 milliard kr.
- Vit turka toskarhøvd, ryggir o.a. vit gera eisini turran fisk: Tjaldursfisk, Vinarfisk og nógv ymiskt fóður til hundar, seyð og hestar
- Í 2022 tók FMP í móti 13.000 tonsum av rávøru. Harav 2.500 tons av toskarhøvdum, og 1.800 tons komu úr Íslandi. Íslendski parturin svarar til 75% av øllum toskarhøvdunum vit tóku í móti í fjør
- Okkum tørvar rávøru....

Torskarhøvd frá Føroyum til Nigeria

Skræðuflak
39 %

Allar úrtøkur eru í
mun til heilan fisk

Herav er 39 %
skræðuflak meðan
32 % er
hjáframleiðsla.

Skrokkurinn av hövdi
og fiski eru 26 % og
kann nýtast til
fóðurframleiðslu.

Garnar annars eru 3 %

Kjálkar 8 %

Sil 2,5 %

Magar 1,5 %

Uggar 10 %

Rogn 3 %

Livir 7 %

Kanning umborð á Sundabergi Fiskiskapur í Barentshavinum

- Heilsufrøðiliga Starvsstovan stóð fyri eini kanning umborð á Sundabergi KG 336 yvir eitt 10 ára skeið frá 1993 til 2003.
- Frágreiðingin staðfesti, at 90% av tíðini var ikki ov nógv at gera umborð og at eisini pláss var til at taka veiðuna av hövðum v.m. til lands.
- Staðfest varð, at skipini kastaðu millum 61% – 69% av veiðuni aftur í havið.
- Hendan frágreiðingin, “Úrtøkuøking og hjáframleiðslur av toski hjá verksmiðjutrolarum” er tøk á heimasíðuni hjá HFS.
- Tann rávøran, sum er kastað í havið seinastu 20 árin, hevði FMP kunna virðisøkt við minst 1,5 milliardir kr.
- https://www.hfs.fo/webcenter/portal/HFS/pages_gransking/Utgividtilfar/Ritgerdir?Adf-Window-Id=gqnj8uojs&Adf-Page-Id=6

Alt í land – Lógin í Føroyum

- Í galdandi løgtingslóg nr. 152 frá 23 desember 2019 um sjófeingi, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 89 frá 16. mai 2022 stendur:
- ***”Alt í land - §40. Landsstýrismaðurin kann gera reglur, sum áleggja fiskiførum at føra til lands innvøl, rygg, skræðu, høvd o.tíl. av fiski. Reglurnar skulu hava ásetingar um, hvat skyldan fevnur um, og ásetingar um tillagingartíð.”***
- Tað vil siga, at tað stendur fiskiførum frítt at kasta alla rávøru, sum FMP og onnur virkir kunnu virðisøkja og selja til mannaføði, burtur.
- **Reglurnar heimilað í § 40 eru ongantíð lýstar....**
- hvat við at hyggja eftir okkara brøðratjóð Íslandi og gera eina slíka reglugerð?

Alt í Land - Íslendska reglugerðin

Nr. 468/2013

Útgáfa í gildi frá 1. jan. 2022 (Dags. skjals 14. mars 2022)

Reglugerð um nýtingu afla og aukaafurða.

1. gr.

Skylt er að hirða og landa öllum afla sem í veiðarfæri kemur í íslenskrí lögsögu, með þeim undantekningum sem í reglugerð þessari greinir.

Sé afla sleppt í samræmi við ákvæði reglugerðar þessarar eða annarra reglna skal skrá í rafræna afladagbók eða snjalltækjaforrit tegund og áætlað magn í kílóum sem sleppt var.

2. gr.

Heimilt er að varpa fyrir borð þeim fisktegundum sem ekki eru háðar takmörkun á leyfilegum heildarafla, enda verði þær ekki taldar hafa verðgildi.

Heimilt að varpa fyrir borð innnyflum, hausum og öðru slíku sem fellur til við verkun og vinnslu afla um borð í veiðiskípum, en ávallt skal nýta þetta hráefni eftir því sem kostur er. Að auki gilda eftirtalin skilyrði:

- A. Fyrir öll skip gildir: Skylt er að hirða og koma með að landi öll þorsk- og ufsahrogn. Skylt er einnig að hirða og koma með að landi hausa og allan afskurð sem fellur til við vinnslu á makríl, íslenskrí sumargotsíld og norsk-íslenskrí síld.
- B. Fyrir önnur skip en þau er vinna afla um borð gildir: Skylt er að koma með að landi alla þorsklifur og að auki ufsa-, löngu-, keilu- og skötuselslifur.
- C. Fyrir skip sem vinna afla um borð gildir: Skylt er að hirða og koma með að landi alla grálúðuhausa og grálúðusporða. Skipum sem vinna afla um borð og eru með nýtanlegt lestarrúmmál (effective space) 600-800 m³ er skylt að hirða og koma með að landi að lágmarki 30% af þorskhausum sem til falla við veiðar á hverju fiskveiðiári. Skipum sem eru með nýtanlegt lestarrúmmál meira en 800 m³ er skylt að hirða og koma með að landi að lágmarki 40% af þorskhausum sem til falla við veiðar á hverju fiskveiðiári. Heimilt er þessum skipum í stað hausa, að koma með að landi samsvarandi magn af gellum, kinnum og/eða fésnum eða af öðrum afurðum sem unnar eru úr hausum um borð. Jafnframt er svo skylt að hirða og koma með að landi allan afskurð sem fellur til við snyrtingu á þorsk-, ýsu-, karfa- og ufsaflökum um borð í skipum sem vinna afla um borð. Lestarrúmmál skipa samkvæmt þessum lið skal staðfest af Siglingastofnun Íslands.

3. gr.

Við hrognkelsaveiðar er skylt að koma með öll hrognkelsi að landi, þó er heimilt að sleppa lífvænlegum rauðmaga. Skipum sem stunda netaveiðar, aðrar en grásleppuveiðar samkvæmt sérstöku leyfi Fiskistofu, er skylt að sleppa allri grásleppu sem er lifandi í netum þegar þau eru dregin.

Heimilt er að sleppa lífvænlegum hlýra.

Heimilt er að sleppa lífvænlegri tindaskötu.

Um skyldu til að sleppa lúðu fer samkvæmt reglugerð um veiðar á lúðu.

4. gr.

Komi afli í veiðarfæri fiskiskips sem er selbitinn eða skemmdur á annan hátt og sem ekki er unnt að komast hjá við tilteknar veiðar, skal ekki reikna þann afla til aflamarks skipsins. Þessum afla skal haldið aðskildum frá öðrum afla skipsins, hann veginn og skráður sérstaklega. Afla þennan er eingöngu heimilt að nýta til bræðslu.

5. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 2. gr. er heimilt að varpa fyrir borð afla í rannsóknarleiðöngrum Hafrannsóknastofnunar, sem ekki er mögulegt að nýta vegna þrængsla um borð eða vegna skipulags og framkvæmdar leiðangurs.

6. gr.

Brot á reglugerð þessari varða viðurlögum samkvæmt ákvæðum IV. kafla laga nr. 57/1996, um umgengni um nytjastofna sjávar með síðari breytingum.

7. gr.

Reglugerð þessi er sett með heimild í 2. gr. laga nr. 57/1996, um umgengni um nytjastofna sjávar, með síðari breytingum, til að öðlast gildi 1. september 2013 og birtist til eftirbreytni öllum þeim sem hlut eiga að máli. Frá sama tíma fellur úr gildi reglugerð nr. 810/2011, um nýtingu afla og aukaafurða, með áorðnum breytingum.

Alt í land – livur á dós framleitt í Íslandi

Alt í land – Tøka av livur

- Fiskimaðurin metir, at tá hann tekur livrar, so ger hann tað í síni frítíð.
- Í tíðarskeiðnum 1. januar 1999 til 1. januar 2002 varð gjørd eitt uppskot til lögtingslóg um at fáa fiskimenn at taka livrar. Hetta var ein broyting til Skattalógina nr. 103 Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt. Uppskotið varð lagt fram 5. mars 1999.
- *"§ 30a. Seljarar av fiskalivur skulu rinda eitt avgjald til landskassan uppá 25 % av avrokningarvirðinum, sum keyparin dregur frá avrokningarvirðinum og rindar Toll- og Skattstovu Føroya saman við MVG-avrokningini hjá virkinum.
Stk. 2. Inntøkur av fiskalivurlandingum, sum eru avroknaðar sambært stk. 1, skulu ikki teljast við í skattskyldugu inntøkuni hjá seljara....."*
- Vit meta, at árliga kann fáast um 3.000-5.000 tons av livur til lands.
- Reiðarin skal ikki lastast fíggjarliga av hesum. Keyparin rindar kostnaðin av ísi, posum v.m.
- Við verandi lýsiprís sum á rálýsi er grundarlag hjá FMP at keypa livur fyri 5 kr. kg. Onnur kunnu eisini keypa.
- Hetta svara til 15-25 mió. kr.
- Er talan um 1.000 fiskimenn kunnu teir fáa 12.000-20.000 kr. eyka árliga í hondina.
- Skattur til land og kommunur verður millum 3 mió. kr, og 5 mió. kr.
- Sum nú er, fær ongin nakað burturúr livrini.

Alt í land

- Eiga at fáa alt í land eisini óvanliga hjáveiðu
- Í Íslandi skal øll veiða í land, eisini veiða uttan kvotu/heimild – gjørt við succes
- Mær er fortalt, at øll sølan fer til gransking innan fiskivinnuna
- Í Føroyum ber til at gera sum í Íslandi ella ber til at gera ein býtislykil millum fiskimann/reiðarí og gransking
- Fíggjarliga er hetta ikki til bana fyri fiskimann og reiðarí
- Gransking er til frama fyri okkum øll
- Og fiskimaðurin verður ikki gjørdur til forbrydara...

Alt í land – Barentshavið - Føroyar

- Útblaking má bannast við lóg
- Tá skipið er fult, er tíð at sigla heim – vísast kann til áðurnevndu kanning, sum liggur tøk á HFS
- Russiska kvotan her er uml 100.000 tons **umframt hjáveiðu**
  - Frá 1. januar til 31. mars 20 russisk skip
  - frá 1. apríl til 31. oktober 29 russisk skip
  - og frá 1. november til 31. desember 28 russisk skip
- Um hjáveiðan er 17% (eg havi hoyrt at ein kanning er gjørd um hettar) so svarar hetta til kvotuna sum føroyingar fáa í Barentshavinum
- Lata Barentshavsflotan fiska russisku hjáveiðuna í egnum øki
- Lova nýggjum føroyskum aktørum at fiska tey 100.000 tonsini av svartkjafti, sild, makrel – við treyt, at tað verður fiskað til matna

Alt í land – virðisøkja so nógv sum tilber

- Allur fiskur skal um Føroyskan kajkant
- Tryggja rávørutilgondina og gera tað attraktivt at arbeiða í fiskivinnuni
- Hvat við at leggja avgjald á fisk, sum fer ótilvirkaður av landinum
- Alt skal virkast í Føroyum – í minsta lagi sum hálvfabrikata
- Keypa ella menna maskinur at gera arbeiði effektivt
- Sum er fáa alt ov fá gagn av fiskiskapinum og tað er mest tey ríku, sum sleppa at keypa tann dýra partin av fiskinum
- Vit mugu taka alt í land, so eisini tey fátøku fólkinum fáa møguleikan at keypa tann bíliga partin av fiskinum
- Um alt verður tikið í land, koma vit at fleirfalda virðini

Alt í land

- Vit takka fiskimálaráðnum fyri at hava fingið 2.500 tons av menningarkvotu av svartkjafti í 2023
- Alt verður framleitt til mannaføði

Alt í Land – Lóggáva er neyðug

- Vegurin fram er at umseta og seta í verk 7 paragraffir úr Íslandi...:
- Hygg inná leinkjuna <https://island.is/reglugerdir/nr/0468-2013>.
- § 1, Skylda er at taka og landa alla veiðu sum kemur í føroysk fiskiskip tó við teimum undantøkum, sum lýst í hesi kunngerð.
- § 2, undantøk kunnu gerast fyri veiðu, sum ikki hevur virði fyri samfelagið
- .....
- Takk fyri meg

